Sahlgrenska Universitetssjukhuset
Sektionen för hematologi och koagulation

PATIENTINFORMATION

Ciklosporinbehandling i samband med stamcellstransplantation

VÄSTRA GÖTALANDSREGIONEN
SAHLGRENSKA UNIVERSITETSSJUKHUSET

Informationen ska vara en vägledning för dig och dina närstående. Är det något du undrar över - tveka inte att fråga personalen!

Vad är ciklosporin?

Läkemedlet kan ha olika namn, t.ex. Ciklosporin, Sandimmun Neoral, men den verksamma substansen är ciklosporin och det tillhör en grupp läkemedel som kallas immunsuppressiva medel. Dessa läkemedel används för att dämpa kroppens immunreaktioner. Medicinen finns som kapslar i olika styrkor mellan 10 och 100 mg. Det kan också ges som dropp.

Varför ges behandling med ciklosporin?

Läkemedlet hämmar kroppens immunförsvar. Vid stamcellstransplantation förhindrar medicinen Graft-versus-Host-sjukdom (transplantat-mot-värd-sjukdom) genom att blockera utvecklingen av vissa celler som normalt skulle angripa olika vävnader i kroppen.

Hur använder jag ciklosporin?

- Ta medicinen två gånger per dag, morgon och kväll.
  Det är viktigt att ta medicinen vid ungefär samma klockslag med tolv timmars mellanrum för att få en jämn koncentration av läkemedlet i blodet. Om du har glömt att ta en dos ska du ta den genast när du kommer på det. Nästa dos tar du sedan på rätt tid. Har det gått mer än tolv timmar från tidpunkten då du skulle ha tagit medicinen bör du kontakta BMT-mottagningen för råd. Ett tvärt avbrott i medicineringen eller uteblivna doser kan få allvarliga konsekvenser.

- Medicinen ska sväljas hel med ett glas vätska.
  Kapslar kan inte öppnas eftersom innehållet är flytande. Tabletter ska inte krossas.

Koncentrationsprov

Nivån av ciklosporin i blodet måste kontrolleras med jämna mellanrum och dosen kan därefter behöva ändras. Ta därför ***inte*** medicinen på morgonen före mottagningsbesök. Ta med tabletterna och ta dem efter provtagningen.

Viktigt att tänka på under behandlingstiden

- Undvik grapefrukt och grapefruktjuice.
  Grapefrukt och grapefruktjuice minskar kroppens förmåga att ta hand om ciklosporinet och du kan då få för mycket ciklosporin i blodet.
- Undvik medel som innehåller Johannesört (Hypericum perforatum).
  Det kan försämra effekten av ciklosporin.
- Ta inga andra läkemedel utan att samråda med läkare.
  Det är många olika mediciner, inklusive kosttillskott och naturläkemedel, som inte bör tas samtidigt eller som måste doseras på annat sätt.
- Använd lämplig klädsel och solskyddsmedel i solen och undvik att sola i solarium.
  Långvarig hämning av immunförsvaret kan öka risken för solskador i huden.

Hur länge ska jag ta ciklosporin?

Behandlingstiden varierar påtagligt bl.a. beroende på vilken sjukdom du har. I de flesta fall ges dock Ciklosporin i minst tre månader efter stamcellstransplantationen. Om inga tecken på Graft-versus-Host-sjukdom då visat sig börjar i vissa fall en nedtrappning som kan vara avslutad 3-12 månader senare. Om du får GvH brukar behandlingstiden som regel förlängas.

Vilka biverkningar har ciklosporin?

En del personer som använder medicinen kan få magbesvär till exempel illamående, ont i magen eller diarré. Om du får kraftig buksmärta med eller utan andra symtom eller om du får diarré under mer än en dag bör du kontakta BMT-mottagningen för råd.

Andra kan få ökad hårväxt, trötthet, huvudvärk eller skakningar (tremor).

Vissa kan få svullet tandkött. Det kan du undvika eller lindra genom att vara noga med din munhygien.

Man kan också få högt blodtryck, nedsatt njurfunktion eller påverkan på levern, blodfetterna eller saltbalansen. Det är därför viktigt att gå på regelbundna kontroller på BMT-mottagningen under behandlingen.

De flesta biverkningar försvinner eller minskar när dosen sänks. Men du ska inte ändra dosen själv utan det måste göras i samråd med BMT-läkare.

Källa: 1177 Vårdguiden www.1177.se
FASS www.fass.se
Bipacksedlar för immunhämmande läkemedel hämtade från Läkemedelsverkets webbplats https://lakemedelsverket.se/LMF/

Informationen är granskad av transplantationsansvarig överläkare.